ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1966

Vyhlásené: 24.06.1966 Časová verzia predpisu účinná od: 01.07.1966 do: 14.11.1988

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

42

VYHLÁŠKA
Ministerstva zdravotníctva
z 13. júna 1966
o poskytovaní liečebno-preventívnej starostlivosti

Ministerstvo zdravotníctva ustanovuje po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi podľa § 11 ods. 2 zákona č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu (ďalej len „zákon“):

Prvá časť
ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1

(1) Štát poskytuje občanom bezplatne plynulú a sústavnú liečebno-preventívnu starostlivosť v zdraví i v chorobe, v materstve a pri iných stavoch vyžadujúcich lekársku pomoc.

(2) Deťom vo veku do 3 rokov sa poskytuje aj starostlivosť o ich všestranný rozvoj v dojčenských ústavoch, detských domovoch a jasliach.

§ 2

Príplatky, prípadne úhrady vyžadované výnimočne za niektoré služby liečebno-preventívnej starostlivosti a príplatky za starostlivosť o deti podľa § 1 ods. 2 sa platia podľa ustanovení štvrtej časti.

Druhá časť
AMBULANTNÁ A ÚSTAVNÁ STAROSTLIVOSŤ

Oddiel I
Ambulantná starostlivosť

Obvodné služby

§ 3

(1) O zdravie obyvateľov v územnom a závodnom obvode sa stará kolektív zdravotníckych pracovníkov pod vedením územného alebo závodného obvodného lekára. Spolu s plnením úloh v zdravotnej výchove obyvateľstva a v hygiene a boji proti prenosným chorobám poskytuje všetkým obyvateľom ambulantnú starostlivosť v obvode a sprostredkuje im ďalšiu odbornú starostlivosť; pritom aktívne vykonáva preventívne prehliadky a poskytuje v spolupráci s príslušnými odborníkmi sústavnú dispenzárnu starostlivosť vybratým skupinám obyvateľstva vrátane občanov

so zmenenou pracovnou schopnosťou, príslušníkov ozbrojených síl, ktorí bojovali za druhej svetovej vojny, a obetí nacistickej perzekúcie (väzňov).

(2) Obvodné služby sa poskytujú nielen v zdravotníckych zariadeniach , ale podľa potreby i v byte alebo na inom mieste, kde treba chorému starostlivosť poskytnúť. Úpravou ordinačnej doby a prevádzky zdravotníckych zariadení sa zabezpečuje, aby pracujúci mohli tieto zariadenia navštevovať predovšetkým mimo svojho pracovného času.

§ 4

(1) Občan, ktorý potrebuje lekársku pomoc, vyžaduje si ju u svojho územného obvodného lekára, a ak ide o starostlivosť o dieťa, u územného obvodného detského lekára; riaditeľ ústavu národného zdravia určí podľa miestnych podmienok, do ktorého veku poskytuje deťom starostlivosť územný obvodný detský lekár.

(2) V odbore starostlivosti o ženy a starostlivosti o chrup poskytujú obyvateľstvu územného obvodu ambulantnú starostlivosť odborníci určení pre príslušný obvod.

(3) V čase, keď nie je v územnom obvode zabezpečená starostlivosť o ženy a deti príslušnými odbornými lekármi, poskytuje nevyhnutnú starostlivosť územný obvodný lekár; tým nie sú dotknuté ďalšie ustanovenia o lekárskej službe prvej pomoci.

(4) Obvodné služby poskytujú zdravotnícki pracovníci určení pre územný obvod, v ktorom má občan miesto trvalého pobytu. Občan si môže v rámci spádového územia tej istej nemocnice s poliklinikou, prípadne polikliniky zvoliť najmenej na dobu pol roka iného územného obvodného lekára. Tento lekár môže odmietnuť prijatie ďalších chorých z cudzích obvodov, pokiaľ by sa ich prijatím prekročilo jeho únosné pracovné zaťaženie.

(5) Osoby, ktoré sa prechodne zdržujú mimo miesta trvalého pobytu, sú oprávnené vyžadovať starostlivosť, ktorú potrebujú v čase svojho prechodného pobytu, v zdravotníckych zariadeniach príslušných pre miesto tohto pobytu.

(6) Občanom umiestneným v ústavoch sociálnej starostlivosti môžu poskytovať obvodné služby aj lekári sociálneho zabezpečenia podľa dohody Ministerstva zdravotníctva a Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia.

§ 5

(1) Pracujúcim zo závodov, v ktorých je zriadené závodné zdravotnícke zariadenie, poskytuje potrebnú ambulantnú starostlivosť ich závodný obvodný lekár. Ak však zdravotný stav nedovoľuje chorému navštíviť závodného obvodného lekára, poskytuje mu potrebnú starostlivosť územný obvodný lekár, v obvode ktorého má chorý miesto pobytu.

(2) Ustanovenie odseku 1 platí obdobne i pre pracujúcich zo závodu, v ktorom nie je zriadené závodné zdravotnícke zariadenie, ale pre ktorý bol určený po dohode so závodom a závodným výborom Revolučného odborového hnutia lekár poverený starostlivosťou o pracujúcich závodu.

(3) Osoby, ktoré pravidelne dochádzajú za prácou, školením alebo obdobnou činnosťou z väčšej vzdialenosti a pre značnú časovú stratu nemôžu navštevovať zdravotnícke zariadenia v mieste pobytu, sú oprávnené vyžiadať si potrebnú starostlivosť v zariadeniach príslušných pre pracovisko (miesto), v ktorom vykonávajú uvedenú činnosť. Do sústavnej starostlivosti týchto zariadení však môžu byť prevzaté len v zvlášť odôvodnených prípadoch a s vedomím územného obvodného lekára príslušného podľa miesta ich pobytu.

§ 6

(1) Lekárska služba prvej pomoci zabezpečuje v nevyhnutnom rozsahu ambulantnú starostlivosť občanom v prípadoch ohrozenia života, náhleho ochorenia alebo zhoršenia zdravotného stavu vzniknutého v čase mimo pravidelnej prevádzky zdravotníckych zariadení poskytujúcich obvodné služby. Táto služba nie je určená pre bežné vyšetrovacie alebo liečebné výkony, ktoré si možno vyžiadať v čase prevádzky zdravotníckych zariadení.

(2) Záchranná služba, pokiaľ je vo veľkých mestách zriadená, zabezpečuje lekársku pomoc vo zvlášť závažných prípadoch, v ktorých je bezprostredne ohrozený život chorého .

(3) Ak nemožno včas dosiahnuť príslušného lekára alebo lekársku pohotovostnú, prípadne záchrannú službu, možno si vyžiadať prvú pomoc od ktoréhokoľvek dosiahnuteľného zdravotníckeho zariadenia alebo pracovníka, ak by bez tejto pomoci bol ohrozený život alebo ak by bolo vážne ohrozené zdravie chorého.

§ 7

Obvodné služby dopĺňa opatrovateľská služba organizovaná a obstarávaná príslušnými orgánmi národných výborov v spolupráci s Československým Červeným krížom a so zdravotníckymi zariadeniami.

Ďalšie odborné ambulantné služby

§ 8

(1) Ošetrujúci lekár sprostredkuje chorému poskytnutie ďalších odborných ambulantných služieb, ktoré chorý potrebuje vzhľadom na svoj zdravotný stav. Odborné vyšetrovacie a liečebné výkony, ktoré sú potrebné na ošetrenie v naliehavých prípadoch podľa povahy ochorenia alebo na zistenie schopnosti na prácu, sa vykonávajú prednostne.

(2) Chorý sa môže obrátiť priamo na príslušné odborné oddelenie polikliniky, ak ide o ošetrenie vážnejšieho úrazu, predpis okuliarov a vyšetrenie alebo liečenie pohlavného ochorenia; priamo na také oddelenie sa chorý posiela z ústrednej evidencie polikliniky tiež vtedy, ak ide o vyhranené ochorenie spadajúce do určitého odboru.

§ 9

(1) Ošetrujúci lekár posiela chorého na odborné vyšetrenie alebo liečenie spravidla na odborné oddelenie tej polikliniky, v spádovom území ktorej poskytuje služby. Ak je to však v záujme účelného poskytovania liečebno-preventívnej starostlivosti alebo v oprávnenom záujme chorého, môže ho výnimočne poslať ošetrujúci lekár zo zdravotníckeho zariadenia príslušného podľa miesta pobytu chorého na oddelenie polikliniky, v spádovom území ktorej je pracovisko chorého, prípadne naopak zo zariadenia príslušného podľa pracoviska do zariadenia príslušného podľa miesta pobytu chorého.

(2) Ak nemožno vykonať požadované odborné vyšetrenie alebo liečenie v poliklinike príslušnej podľa predchádzajúceho odseku, pošle lekár chorého do polikliniky, ktorá je vybavená potrebnými odbornými službami a je príslušná pre ich poskytovanie podľa určenej rajonizácie. Pokiaľ je to podľa povahy ochorenia potrebné, vykoná sa najprv vyšetrenie na odbornom oddelení vysielajúcej polikliniky.

(3) Pre poskytovanie ďalších odborných ambulantných služieb osobám, ktoré sa prechodne zdržiavajú mimo miesta trvalého pobytu, a osobám, ktoré dochádzajú za prácou alebo obdobnou činnosťou, sú zdravotnícke zariadenia príslušné obdobne podľa § 4 ods. 5 a § 5 ods. 3.

(4) Ustanovenie § 4 ods. 4 platí obdobne i o poskytovaní ďalších odborných ambulantných služieb inými lekármi v rámci tej istej nemocnice s poliklinikou, prípadne polikliniky.

(5) V inom zdravotníckom zariadení, než ktoré je príslušné podľa predchádzajúcich ustanovení, môžu sa ďalšie odborné ambulantné služby poskytnúť v odôvodnených prípadoch so súhlasom vedúceho lekára tohto zariadenia.

§ 10

(1) V mieste, kde sú kúpeľné zariadenia, môžu sa v týchto zariadeniach poskytovať výkony liečebnej rehabilitácie, ktoré nemôže zabezpečiť ústav národného zdravia vo svojich zariadeniach. Rozhoduje o tom riaditeľ ústavu národného zdravia po dohode s riaditeľom kúpeľnej organizácie, prípadne s vedúcim kúpeľnej liečebne.

(2) Poskytovanie ambulantnej kúpeľnej starostlivosti na miesto ústavnej kúpeľnej starostlivosti na základe poukazu sa spravuje ustanovením § 19.

Oddiel II
Ústavná starostlivosť

Nemocničná starostlivosť

§ 11

(1) Do nemocnice sú chorí prijímaní spravidla na odporúčanie ošetrujúceho lekára; pokiaľ je to možné, vykonajú sa pred prijatím do nemocnice potrebné vyšetrenia ambulantne.

(2) Chorý musí byť prijatý do nemocnice i bez lekárskeho odporúčania, ak by odložením nástupu bol ohrozený jeho život alebo vážne ohrozené jeho zdravie; bez lekárskeho odporúčania musí byť do nemocnice prijatá i rodička.

§ 12

(1) Ak je nemocničné liečenie odôvodnené, avšak z prevádzkových dôvodov nemožno chorého ihneď prijať, poskytne mu lekár nemocnice potrebnú prvú pomoc a určí mu neskorší čas nástupu. O odložení nástupu upovedomí ošetrujúceho lekára.

(2) Prijatie do nemocnice nesmie sa odoprieť, ak ide o povinné liečenie alebo o prípady uvedené v § 11 ods. 2. V ostatných prípadoch musia byť prednostne prijatí pracujúci neschopní práce a pracujúci, ktorí boli do nemocnice odoslaní na vyšetrenie pre posudkové účely.

(3) Ak je to nevyhnutné vzhľadom na zdravotný stav dieťaťa, povolí riaditeľ nemocnice, aby s ním bol prijatý do nemocnice sprievodca. Výnimočne môže v zvlášť odôvodnených prípadoch povoliť prijatie sprievodcu i u staršej osoby. Ak je prijatý sprievodca k dieťaťu mladšiemu ako 6 rokov, považuje sa jeho pobyt v ústave za ústavné ošetrovanie.

(4) Po prijatí do nemocnice je chorý povinný podrobiť sa potrebným hygienickým a protiepidemickým opatreniam. Počas ústavnej starostlivosti je chorý povinný dodržiavať domáci poriadok ústavu, ktorý upravuje aj styk s rodinou, návštevy chorých a informovanie príbuzných o zdravotnom stave chorých.

§ 13

(1) Nemocničnú starostlivosť poskytuje spravidla nemocnica, ktorá je podľa určenej rajonizácie príslušná pre miesto trvalého pobytu chorého, prípadne pre miesto, v ktorom má chorý prechodný pobyt z dôvodu výkonu práce. Ak je chorý ošetrovaný v závodnom zdravotníckom zariadení, môže mu nemocničnú starostlivosť, pokiaľ je to v záujme účelného poskytovania liečebno-preventívnej starostlivosti alebo v oprávnenom záujme chorého, poskytovať nemocnica, v obvode ktorej je závodné zdravotnícke zariadenie. Pracujúcim zo závodu, v ktorom je zriadená závodná nemocnica, poskytuje nemocničnú starostlivosť predovšetkým táto nemocnica. V prípadoch uvedených v § 11 ods. 2 poskytne potrebnú starostlivosť ktorákoľvek nemocnica.

(2) Ak nemôže poskytnúť potrebnú starostlivosť nemocnica uvedená v predchádzajúcom odseku, posiela sa chorý do nemocnice, ktorá je vybavená potrebnými odbornými službami a je pre ich poskytovanie príslušná podľa určenej rajonizácie. Pokiaľ je to podľa povahy ochorenia potrebné, vykonajú sa najprv potrebné vyšetrenia a ošetrenia na príslušnom oddelení vysielajúcej nemocnice alebo jej polikliniky.

(3) Do nemocnice, ktorá nie je príslušná podľa predchádzajúcich odsekov, môže byť chorý prijatý v odôvodnených prípadoch so súhlasom jej riaditeľa alebo na základe jeho splnomocnenia.

§ 14

(1) Do fakultných nemocníc a kliník ostatných zdravotníckych zariadení môžu byť chorí prijímaní aj v súvislosti s výučbovými a vedeckovýskumnými úlohami týchto zariadení bez ohľadu na určenú rajonizáciu za predpokladu, že je riadne zabezpečená liečebno-preventívna starostlivosť o chorých z ich spádového územia.

(2) Do výskumných ústavov sa chorí prijímajú na podklade výberu vykonávaného podľa vedeckovýskumných úloh týchto pracovísk.

§ 15

(1) Chorý sa prepúšťa z nemocničnej starostlivosti po vykonaní potrebných vyšetrení a ošetrení alebo po uzdravení, prípadne po takom zlepšení zdravotného stavu, že ďalšie liečenie možno vykonať ambulantne alebo v iných zdravotníckych zariadeniach. Ak nejde o povinné liečenie, môže byť chorý predčasne prepustený z nemocničnej starostlivosti na reverz. Chorý, ktorý sústavne porušuje domáci poriadok nemocnice a svojím správaním ohrozuje disciplínu v nemocnici, môže byť z nemocničnej starostlivosti prepustený vtedy, ak nebude tým vážne ohrozený jeho zdravotný stav.

(2) Po prepustení z nemocničnej starostlivosti sa chorý ohlási u svojho ošetrujúceho lekára, ktorý mu zabezpečí ďalšiu starostlivosť; ak je práceneschopný, treba vykonať ohlásenie do troch dní po prepustení.

Starostlivosť v odborných liečebných ústavoch

§ 16

(1) Ústavná starostlivosť v odborných liečebných ústavoch sa poskytuje na základe návrhov, ktoré podávajú spravidla lekári odborných oddelení nemocníc s poliklinikou. prípadne polikliník; ak ide o starostlivosť o deti, podávajú návrhy aj lekári poskytujúci odborné služby a lekári školskej zdravotnej služby.

(2) Návrhy sa podávajú v súlade so zoznamom indikácií vydaným Ministerstvom zdravotníctva, ktoré tiež môže určiť spôsob odborného preskúmania návrhov.

§ 17

(1) Výber chorých na liečenie v odborných liečebných ústavoch sa vykonáva predovšetkým podľa naliehavosti potreby starostlivosti so zreteľom na zdravotný stav.

(2) Nastúpiť liečenie do odborného liečebného ústavu povoláva chorých riaditeľ ústavu s výnimkou kúpeľnej starostlivosti na poukaz podľa § 18 a liečenia v nočnom sanatóriu.

(3) Výber chorých do nočných sanatórií vykonáva vedúci lekár závodného zdravotníckeho zariadenia, pri ktorom je nočné sanatórium zriadené, po dohode so závodným výborom Revolučného odborového hnutia pracoviska chorého.

(4) Prepustenie zo starostlivosti odborných liečebných ústavov sa spravuje obdobne ustanovením § 15.

§ 18

(1) Ústavnú kúpeľnú starostlivosť možno poskytnúť chorému, u ktorého je táto starostlivosť indikovaná, na návrh ošetrujúceho lekára. ktorý má chorého v sústavnej starostlivosti; poskytuje sa spravidla na základe poukazu na kúpeľnú starostlivosť. Ústavnú kúpeľnú starostlivosť povoľujú orgány uvedené v § 19 zákona. Pri prijímaní do výskumných ústavov pre fyziatriu, balneológiu a klimatológiu sa postupuje podľa ustanovenia § 14 ods. 2; pritom sa u chorých, ktorí sú v pracovnom pomere, prihliada aj na vyjadrenie závodného výboru Revolučného odborového hnutia pracoviska chorého.

(2) Návrhy na ústavnú kúpeľnú starostlivosť pre osoby postihnuté vlečúcimi chorobami musia sa pre budúce obdobie podať do určeného termínu. Táto lehota sa nevzťahuje na návrhy podávané pri neskoršom vzniku potreby kúpeľnej starostlivosti alebo ak ide o osoby práceneschopné alebo o osoby postihnuté závažnými chorobami osobitne označenými v indikačnom zozname na poskytovanie kúpeľnej starostlivosti.

(3) Ústavná kúpeľná starostlivosť sa poskytuje pracovníkom v rámci dovolenky na zotavenie s výnimkou prípadov, v ktorých sa poskytuje na liečenie závažných chorôb osobitne označených v indikačnom zozname na poskytovanie kúpeľnej starostlivosti. Pracovníci, ktorí nastúpili ústavnú kúpeľnú starostlivosť v rámci dovolenky na zotavenie, môžu byť počas tejto starostlivosti uznaní práceneschopnými pre chorobu, ak im nemožno z tohto dôvodu poskytovať kúpeľné procedúry.

§ 19

(1) Chorému, u ktorého je indikovaná ústavná kúpeľná starostlivosť, ktorá sa mu však nemôže poskytnúť, možno ako náhradu za túto starostlivosť povoliť ambulantnú kúpeľnú starostlivosť. Táto starostlivosť sa poskytuje v rámci dovolenky na zotavenie a na návrh ošetrujúceho lekára, ktorý má chorého v sústavnej starostlivosti, a to na základe poukazu na vyšetrenie a liečenie, prípadne aj stravovanie.

(2) Ústav národného zdravia môže v zvlášť odôvodnených prípadoch uhradiť poukaz na vyšetrenie a liečenie. Inak sa môže poukaz na ambulantnú kúpeľnú starostlivosť uhradiť podľa § 63.

Oddiel III
Posudková činnosť

§ 20
Druhy a spôsob posudkovej činnosti

(1) Významným úsekom posudkovej činnosti je posudzovanie spôsobilosti na prácu, prípadne rozhodovanie o nej; pri ňom sa hodnotí

a) zdravotná spôsobilosť na výkon povolania, a to lekárskou prehliadkou v súvislosti s voľbou povolania,

b) zdravotná spôsobilosť na výkon určitej práce v pracovnom pomere alebo na výkon inej pracovnej činnosti, prípadne potreba zmeny alebo vyradenia z práce zo zdravotných dôvodov; tieto posudky sa vydávajú najmä pri vstupných a ďalších prehliadkach,

c) dočasná neschopnosť na prácu pre chorobu a úraz,

d) dlhodobá nespôsobilosť na prácu (§ 27 a 28).

V záujme jednotného postupu pri vydávaní posudkov alebo rozhodnutí o spôsobilosti na prácu sú lekári povinní vystavovať príslušné potvrdenia na predpísaných tlačivách.

(2) Posudky a potvrdenia v iných ustanovených prípadoch sa vydávajú spravidla na žiadosť orgánov a organizácií a výnimočne i na podnet občana, ak ide o jeho závažný spoločensky odôvodnený záujem.*)

(3) Vydávanie znaleckých posudkov a posudkov pre účely náhrad pri úrazoch a chorobách z povolania sa spravuje osobitnými predpismi. Aj posudzovanie spôsobilosti na prácu v záujme ochrany proti vzniku a šíreniu prenosných chorôb a iné posudzovanie zdravotného stavu v tejto súvislosti sa spravuje osobitnými predpismi.

§ 21
Posudzovanie spôsobilosti pri voľbe povolania

(1) Zdravotná spôsobilosť na budúce povolanie musí byť lekársky posúdená u žiakov škôl poskytujúcich základné vzdelanie i škôl poskytujúcich stredné a vyššie vzdelanie, a to pred ukončením školskej dochádzky. Posúdenie spôsobilosti na budúce povolanie je nevyhnutné aj pred nástupom do školy poskytujúcej stredné a vyššie vzdelanie, ak nejde o prechod bezprostredne zo školy poskytujúcej základné vzdelanie.

(2) Posudky o spôsobilosti na budúce povolanie podávajú dorastoví lekári v spolupráci s lekármi školskej zdravotnej služby, prípadne ak ide o žiakov so zmenenou pracovnou schopnosťou, posudkové komisie sociálneho zabezpečenia.

Posudzovanie spôsobilosti pri nástupe alebo zmene práce

§ 22

(1) Pri nábore pracovníkov vykonávanom národnými výbormi posudzuje zdravotnú spôsobilosť uchádzača na prácu v zamýšľanom odvetví príslušný obvodný lekár, prípadne odborná komisia podľa § 30.

(2) U pracovníka získaného pri nábore vykonávanom národnými výbormi treba včas pred vznikom pracovného pomeru posúdiť pri vstupnej prehliadke jeho spôsobilosť na prácu, ktorá sa mu má prideliť; posudok vydáva závodný obvodný lekár v závode, v ktorom má pracovník prácu nastúpiť, prípadne odborná komisia podľa § 30.

§ 23

(1) Pri nábore pracovníkov vykonávanom podnikmi, pokiaľ je v závode zriadené závodné zdravotnícke zariadenie, musí zdravotnú spôsobilosť pracovníka na zamýšľanú prácu posúdiť včas pred vznikom pracovného pomeru závodný obvodný lekár pri vstupnej prehliadke. V závodoch, v ktorých nie je zriadené závodné zdravotnícke zariadenie, posudzuje zdravotnú spôsobilosť pracovníka pri vstupnej prehliadke územný obvodný lekár, a to v prípadoch, v ktorých ide o zaradenie na miesta, na ktorých sú pracovníci vystavení zvlášť nepriaznivým vplyvom pracovného prostredia, a v ďalších prípadoch určených Ministerstvom zdravotníctva po dohode s príslušnými ústrednými orgánmi.

(2) Posudky o zmenenej pracovnej schopnosti občanov vydávajú posudkové komisie sociálneho zabezpečenia.

§ 24

(1) Zdravotný stav pracovníka musí sa posúdiť

a) pred jeho prevedením na miesto, kde je vystavený zvlášť nepriaznivým vplyvom pracovného prostredia, a pri skončení práce na takom mieste,

b) pred jeho prevedením na miesto, pre ktoré sa vyžaduje zvláštna zdravotná spôsobilosť,

c) pred jeho prevedením na inú prácu, pred úpravou pracovných podmienok alebo pred rozviazaním pracovného pomeru, ak sa také opatrenia vykonávajú zo zdravotných dôvodov.

(2) Posudok vydáva príslušný obvodný lekár, prípadne iný lekár, ktorý má chorého v sústavnej starostlivosti, a to z vlastného podnetu alebo na podnet pracovníka, závodu alebo odborovej, prípadne inej spoločenskej organizácie. Ak má niektorý z týchto účastníkov námietky proti odporúčanému opatreniu alebo ak ide o rozviazanie pracovného pomeru zo zdravotných dôvodov, vydáva posudok odborná komisia podľa § 30. Ustanovenie § 23 ods. 2 platí obdobne.

(3) Lekári (odborné komisie) uvedení v odseku 2 posudzujú aj zdravotné dôvody pre prevedenie tehotných žien a matiek do 9 mesiacov po pôrode na inú prácu a vydávajú o tom potrebné potvrdenia.

Posudzovanie dočasnej neschopnosti na prácu

§ 25

(1) Dočasnú neschopnosť na prácu v súlade s predpismi o nemocenskom poistení posudzuje a rozhoduje o nej príslušný obvodný lekár, prípadne iný lekár, ktorý je príslušný na poskytnutie liečebno-preventívnej starostlivosti. Ak rozhodol, že pracovník je práceneschopný, vystaví o tom potvrdenie na predpísanom tlačive; potvrdenie je dokladom o ospravedlnenej neprítomnosti v práci a podkladom pre priznanie nemocenského.

(2) Dočasná neschopnosť na prácu sa začína dňom, kedy ju lekár zistil; ak má pracovní smenu už odpracovanú, začína sa nasledujúcim pracovným dňom. Len vo výnimočných prípadoch, najmä ak nemožno včas dosiahnuť lekára, môže lekár uznať zamestnanca práceneschopným začínajúc skorším dňom, najviac však 3 dni späť. Spätné uznanie pracovnej neschopnosti za dobu dlhšiu ako tri dni musí posúdiť odborná komisia podľa § 30.

(3) O ukončení pracovnej neschopnosti vydá lekár potvrdenie. V ustanovenom rozsahu a ustanoveným spôsobom vydáva aj potvrdenie o ďalšom trvaní pracovnej neschopnosti.

§ 26

Ustanovenie § 25 platí primerane i pre posudzovanie a potvrdzovanie neprítomnosti v práci nevyhnutnej z dôvodov

a) karantény; potvrdenie vydáva ošetrujúci lekár, prípadne okresná hygienická stanica,

b) tehotnosti a materstva; potvrdenie s údajom predpokladaného dňa pôrodu vydáva lekár, ktorý poskytuje žene predpôrodnú starostlivosť,

c) potreby ošetrovania člena rodiny; potvrdenie, ktoré vydáva ošetrujúci lekár, prípadne okresná hygienická stanica, smie sa v tom istom prípade ošetrovania (starostlivosti) vydať len raz.

Posudzovanie dlhodobej neschopnosti na prácu

§ 27

(1) Posudzovanie dlhodobej neschopnosti na prácu (invalidity) nadväzuje plynule na sústavné hodnotenie zdravotného stavu a spôsobilosti na prácu v priebehu choroby, prípadne dočasnej neschopnosti na prácu.

(2) V priebehu dočasnej neschopnosti na prácu sa hodnotí vývoj zdravotného stavu chorého a robia sa aj vhodné opatrenia na odvrátenie invalidity. Len čo ošetrujúci lekár dôjde k záveru, že pracovná neschopnosť je trvalá, najneskôr však po uplynutí 6 mesiacov pracovnej neschopnosti, dá podnet na prerokovanie zdravotného stavu chorého s príslušnými orgánmi sociálneho zabezpečenia.

§ 28

(1) Vznik a trvanie invalidity posudzujú posudkové komisie sociálneho zabezpečenia podľa predpisov o sociálnom zabezpečení.

(2) Pri prechode z dočasnej pracovnej neschopnosti do invalidity sa postupuje podľa osobitných predpisov.*)

§ 29
Posudzovanie spôsobilosti na prácu u členov družstiev

Ustanovenia o posudzovaní spôsobilosti na prácu pri nástupe alebo zmene práce a o posudzovaní dočasnej a dlhodobej neschopnosti na prácu platia obdobne aj pre posudzovanie členov výrobných družstiev, ako aj členov jednotných roľníckych družstiev a iných osôb v nich trvale pracujúcich. Obdobne platia i pre posudzovanie dlhodobej neschopnosti na prácu jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných samostatne hospodáriacich osôb a členov ich rodín.

§ 30
Odborné komisie

Pre posudzovanie závažných prípadov zriaďujú ústavy národného zdravia lekárske poradné komisie. Zriaďovanie týchto komisií, ich pôsobnosť a spôsob ich rokovania a rozhodovania upravujú smernice o posudkovej činnosti.

Oddiel IV
Lieky a zdravotnícke potreby

§ 31

(1) Lieky, liečebné a ortopedické pomôcky a iné zdravotnícke potreby, ktoré chorí potrebujú pri ambulantnej alebo ústavnej starostlivosti, sa im buď poskytujú priamo v zdravotníckych zariadeniach alebo sa im predpisujú a vydávajú podľa ďalších ustanovení.

(2) Za úhradu možno si obstarať voľne predajné lieky a zdravotnícke potreby, výdaj ktorých nie je viazaný na lekársky podpis.

Predpisovanie a výdaj liekov a niektorých zdravotníckych potrieb

§ 32

(1) Lieky predpisuje chorému ošetrujúci lekár, prípadne lekár, ktorý mu poskytuje prvú pomoc.**)

(2) Lekársky predpis stráca platnosť, ak lekár neurčí inak, za 1 týždeň, a ak ide o antibiotiká, za tri dni po vystavení predpisu; pre určité druhy liekov môže Ministerstvo zdravotníctva ustanoviť odchýlky. Lekársky predpis vystavený pri lekárskej službe prvej pomoci platí najdlhšie nasledujúci pracovný deň.

(3) Pri predpisovaní liekov postupujú zdravotnícke zariadenia podľa smerníc (§ 72), ktorými sa zabezpečuje, aby sa pri predpisovaní liekov postupovalo v súlade so súčasným stavom vedy a pritom účelne a hospodárne; týmito smernicami sa tiež určuje, za akých podmienok sa môžu predpisovať dietetické a vitamínové prípravky, minerálne vody alebo produkty, dezinfekčné a iné prostriedky na bezplatný výdaj ako lieky.

§ 33

(1) V záujme účelnej distribúcie môže sa výdaj niektorých liekov sústrediť len do lekární určených národným výborom; na to upozorní chorého lekár pri predpísaní lieku.

(2) V čase mimo prevádzky lekární zabezpečuje nevyhnutný výdaj liekov na lekársky predpis lekárenská pohotovostná služba, prípadne lekárska služba prvej pomoci.

§ 34

Ustanovenia o predpisovaní a výdaji liekov sa vzťahujú i na liečebné pomôcky a iné zdravotnícke potreby vydávané v lekárňach.

Predpisovanie a výdaj okuliarov, protéz a iných liečebných a ortopedických pomôcok

§ 35

(1) Pri vrodených telesných chybách i získaných neskôr sa poskytujú najmä protézy horných a dolných končatín, podperové prístroje, korzety, bandáže, palice alebo barle, ortopedická obuv, vozíky pre chorých, prípadne príspevky na vozíky s motorovým pohonom, pomôcky používané pri vrodenom vykĺbení bedrových kĺbov u detí, počúvacie prístroje, očné protézy, okuliare, iné korekčné očné prostriedky a špeciálne optické pomôcky a parochne; pri chybách zraku možno tiež poskytnúť príspevok na zakúpenie vodiaceho psa. Ak je to podľa povahy veci účelnejšie, môže sa

liečebná alebo ortopedická pomôcka odovzdať chorému na dlhodobé používanie s povinnosťou vrátiť ju, ak pominie potreba jej používania.

(2) Pri predpisovaní liečebných a ortopedických pomôcok postupujú zdravotnícke zariadenia podľa smerníc (§ 72), ktorými sa najmä ustanovuje indikácia pre jednotlivé pomôcky a ich vybavenie a prípadne príslušenstvo, ako i osobitné podmienky pre poskytovanie pomôcok invalidom z radov protifašistických bojovníkov a vojnových poškodencov.

§ 36

(1) Okuliare, protézy a iné liečebné a ortopedické pomôcky predpisujú lekári odborných oddelení zdravotníckych zariadení príslušných pre miesto trvalého pobytu chorého a lekári závodných polikliník, prípadne závodných nemocníc s poliklinikou. Vo výnimočných prípadoch, v ktorých je nevyhnutné neodkladne obstarať alebo opraviť pomôcku v mieste prechodného pobytu alebo pracoviska chorého, sú na predpis oprávnení i lekári odborných oddelení zdravotníckych zariadení príslušných pre toto miesto.

(2) Predpis pomôcky musí sa predložiť na zhotovenie pomôcky do mesiaca po jeho vystavení, inak stráca platnosť. Pomôcka musí sa vyzdvihnúť do mesiaca po dni, ku ktorému bolo určené jej zhotovenie alebo vydanie.

(3) Pomôcky vydávané na lekársky predpis sa poskytujú v jednoduchom a účelnom vyhotovení. Ak si chorý vyžiada zhotovenie pomôcky v náročnejšom vyhotovení, než aké sa štandardne poskytuje, je povinný uhradiť rozdiel v cene.

§ 37

(1) Nová liečebná alebo ortopedická pomôcka sa poskytne bezplatne, ak sa dosiaľ používaná pomôcka stala nespôsobilou na ďalšie používanie najmä následkom bežného opotrebenia alebo zmenou zdravotného stavu, prípadne ak občan preukáže, že bola poškodená alebo zničená bez jeho zavinenia. Ministerstvo zdravotníctva môže ustanoviť používaciu dobu pomôcok.

(2) V nevyhnutných prípadoch môžu sa užívateľovi pomôcky poskytnúť alebo uhradiť opravy nezavinene poškodených alebo opotrebovaných pomôcok, prípadne priznať paušálny príspevok na ich udržiavanie.

Oddiel V
Doprava chorých a náhrada cestovných nákladov

Doprava chorých sanitnými vozidlami

§ 38

(1) Zdravotnícke zariadenia poskytujú dopravu sanitným vozidlom, ak zdravotný stav chorého podľa potvrdenia ošetrujúceho lekára naliehavo vyžaduje, aby chorý bol týmto spôsobom dopravený do zdravotníckeho zariadenia, premiestnený do iného zariadenia alebo dopravený naspäť do miesta pobytu v čase ochorenia; vo zvlášť odôvodnených prípadoch môže riaditeľ ústavu národného zdravia povoliť prevoz do iného miesta. Doprava sanitným vozidlom sa výnimočne poskytuje aj vtedy, ak zdravotný stav občana podľa potvrdenia ošetrujúceho lekára vyžaduje, aby občan bol týmto spôsobom dopravený do ústavu sociálnej starostlivosti a späť, prípadne medzi týmito ústavmi.

(2) Prevoz sa poskytuje i sprievodcovi, ak je podľa potvrdenia ošetrujúceho lekára potrebný.

§ 39

(1) Prevoz sanitným vozidlom obstaráva spravidla ústav národného zdravia, v obvode ktorého má chorý v čase potreby prevozu svoj pobyt, prípadne v zariadeniach ktorého je ošetrovaný; pri diaľkových cestách môže sa postupovať odchylne. Dopravu chorého sanitným vozidlom z odborného liečebného ústavu, pokiaľ ju nemôže vykonať tento ústav, obstaráva do miesta trvalého pobytu chorého okresný ústav národného zdravia príslušný podľa tohto miesta pobytu. Ostatné prevozy z odborných liečebných ústavov, najmä prevozy na území okresu, v ktorom je odborný liečebný ústav, obstaráva okresný ústav národného zdravia, v obvode ktorého je odborný liečebný ústav.

(2) Prevozy osôb chorých na prenosnú chorobu alebo podozrivých z takého ochorenia sa vykonávajú podľa predpisov o opatreniach proti prenosným chorobám vozidlami na to určenými.

(3) V mimoriadnych prípadoch, pokiaľ je to potrebné na záchranu života, zabezpečí ústav národného zdravia dopravu letecky.

Náhrada cestovných nákladov

§ 40

(1) Zdravotnícke zariadenia uhrádzajú náklady nevyhnutnej dopravy pri ambulantnej a ústavnej starostlivosti tak, aby tieto náklady neobmedzovali dostupnosť starostlivosti. To platí i o nákladoch nevyhnutnej dopravy spojenej s obstarávaním individuálne zhotovených liečebných a ortopedických pomôcok. Ak chorý má zľavu cestovného alebo cestovné výhody, patrí mu náhrada nákladov len do výšky tohto zníženého cestovného.

(2) Neuhrádzajú sa náklady miestnej dopravy a dopravy do vzdialenosti 8 km jedným smerom s výnimkou mimoriadnych prípadov hodných osobitného zreteľa, o ktorých rozhoduje riaditeľ ústavu národného zdravia, a s výnimkou nákladov dopravy čestných darcov krvi.

(3) Na základe predložených dokladov sa uhrádzajú náklady dopravy osobným vlakom podľa druhej vozňovej triedy alebo dopravy autobusom, a to najkratším smerom z miesta pobytu do miesta vyšetrenia alebo ošetrenia a späť. Náklady dopravy rýchlikom sa uhrádzajú len pri vzdialenosti nad 100 km, okrem ak by použitie rýchlika bolo nevyhnutné pre nebezpečenstvo z omeškania alebo by použitie rýchlika umožnilo nástup cesty po 6. hodine alebo návrat pred 24. hodinou.

(4) Náhrada nákladov nájomným vozidlom sa poskytuje len úplne výnimočne, ak sa vzhľadom na zdravotný stav chorého nemohla pre nebezpečenstvo z omeškania zabezpečiť včas doprava iným spôsobom.

§ 41

Náhrada nákladov dopravy sa poskytuje aj sprievodcovi dieťaťa pri doprave dieťaťa vo veku do 15 rokov; inak sa poskytuje len vtedy, ak je podľa potvrdenia ošetrujúceho lekára nevyhnutný sprievod vzhľadom na zdravotný stav chorého.

§ 42

Ak je nevyhnutné, aby chorý za účelom vyšetrenia, ošetrenia alebo obstarania protetickej pomôcky prenocoval mimo miesta svojho pobytu, poskytne zdravotnícke zariadenie jemu i nevyhnutnému sprievodcovi nocľažné vo výške skutočných nákladov, najviac však sumu 20 Kčs na osobu za noc.

§ 43

(1) Pri ústavnej starostlivosti sa neuhrádzajú cestovné náklady, ak chorý túto starostlivosť svojvoľne prerušil alebo bol prepustený pre porušovanie domáceho poriadku ústavu, prípadne ak chorý prerušil cestu bez závažných dôvodov v súkromnom záujme. Neuhrádzajú sa tiež cestovné náklady pri dočasnom prepustení z ústavu na žiadosť chorého.

(2) Cestovné náklady spojené s vysielaním detí do ozdravovní (so zľavou cestovného podľa tarify k prepravnému cestovnému poriadku) znášajú rodičia alebo iné osoby povinné sa starať o dieťa.

(3) Ústavy národného zdravia neuhrádzajú taktiež náklady dopravy do zariadení poskytujúcich obvodné služby a do závodných nočných sanatórií, náklady dopravy pri ambulantnej kúpeľnej starostlivosti, pokiaľ Ministerstvo zdravotníctva neustanoví výnimku, a náklady dopravy do neprislušného zdravotníckeho zariadenia, pokiaľ sa v ňom poskytuje starostlivosť len na žiadosť chorého. Cestovné náklady pri ústavnej kúpeľnej starostlivosti uhrádzajú orgány a organizácie, na účet ktorých bola táto starostlivosť povolená.

(4) Cestovné náklady nemožno nahradiť, ak sa nárok na ne neuplatnil do 6 mesiacov odo dňa cesty.

(5) Riaditeľ ústavu národného zdravia môže v mimoriadnych prípadoch hodných osobitného zreteľa povoliť náhradu cestovných nákladov, aj keď na ňu nie je nárok podľa predchádzajúcich ustanovení.

§ 44

(1) Náhradu cestovných nákladov poskytuje okresný ústav národného zdravia príslušný podľa miesta trvalého pobytu chorého. Ak však chorého pozval alebo poslal na vyšetrenie alebo liečenie závodný lekár, uhrádza cestovné náklady ten ústav národného zdravia, pre ktorý tento závodný lekár pracuje. V prípadoch, v ktorých chorého predvolalo zdravotnícke zariadenie v inom okrese bez súhlasu okresného ústavu národného zdravia, v obvode ktorého má chorý trvalý pobyt, je toto zariadenie povinné nahradiť mu náklady dopravy.

(2) Pokiaľ je to účelnejšie, môžu Ministerstvo zdravotníctva, prípadne národné výbory poveriť poskytovaním náhrady cestovných nákladov aj iné zdravotnícke zariadenia, najmä odborné liečebné ústavy, ktoré riadia.

Oddiel VI
Súčinnosť občanov

§ 45

(1) Preventívne prehliadky, vyšetrenia a diagnostické skúšky podľa § 22 ods. 2 zákona sa vzťahujú na deti, dorast a brancov, ženy v súvislosti s materstvom, pracovníkov vystavených zvlášť nepriaznivým vplyvom pracovného prostredia, pracovníkov vysielaných do zdravotne alebo klimaticky obťažných oblastí, vodičov motorových vozidiel, účastníkov organizovanej telesnej výchovy a osoby vykonávajúce iné činnosti, pre nastúpenie alebo výkon ktorých je predpísané zistenie vyhovujúceho zdravotného stavu, osoby vyšetrované v rámci boja proti zhubným nádorom a iným chorobám s hromadným výskytom a na ďalšie osoby, u ktorých je mimoriadny záujem na sledovaní a upevňovaní ich zdravia. Tieto osoby sú tiež povinné oznámiť požadované údaje o svojom zdravotnom stave a prostredí.

(2) Pre preventívne prehliadky, vyšetrenia a diagnostické skúšky vykonávané v záujme boja proti prenosným chorobám platia osobitné predpisy.

§ 46

(1) Osoby, ktorým sa poskytuje liečebno-preventívna starostlivosť, sú povinné spolupôsobiť pri udržaní, obnovení a upevnení svojho zdravia, na účinné liečenie a na zodpovedné posúdenie svojej spôsobilosti na prácu. Najmä je každý povinný

a) vyhľadávať lekársku pomoc v zdravotníckych zariadeniach na to určených, dostaviť sa pravidelne v určený čas na vyšetrenie alebo ošetrenie a na pravidelné prehliadky a umožniť zdravotníckym pracovníkom potrebné návštevy v byte,

b) oznamovať požadované údaje týkajúce sa jeho zdravotného stavu a podmienok i okolností týkajúcich sa choroby, najmä príčin pracovnej neschopnosti; v čase pracovnej neschopnosti predložiť pri každej návšteve lekára potvrdenie o pracovnej neschopnosti a vyžiadať si na zamýšľanú zmenu pobytu súhlas ošetrujúceho lekára a predsedu komisie národného poistenia,

c) používať individuálne uložené alebo všeobecne určené prostriedky a pomôcky na ochranu zdravia,

d) spravovať sa lekárskymi pokynmi a posudkami, najmä dodržiavať predpísanú životosprávu a vystríhať sa všetkého, čo by mohlo nepriaznivo pôsobiť na liečenie alebo sťažovať obnovenie pracovnej schopnosti,

e) predložiť potvrdenie o pracovnej neschopnosti a o jej ukončení bez odkladu organizácii, v ktorej je v pracovnom pomere, prípadne orgánom družstva.

U osôb, ktoré nie sú spôsobilé na právne úkony, zodpovedá za dodržiavanie týchto povinností ten, kto je povinný sa o ne starať.

(2) Ďalšie povinnosti na ochranu proti vzniku a šíreniu prenosných chorôb ustanovujú osobitné predpisy.

(3) Ak chorý zneužíva zdravotnícke služby alebo inak hrubo porušuje svoje povinnosti ustanovené podľa tejto vyhlášky, upovedomí o tom zdravotnícke zariadenie závodný výbor Revolučného odborového hnutia, prípadne orgány družstva alebo miestneho (mestského) národného výboru, aby mohli urobiť opatrenia na nápravu. Tým nie je dotknutá možnosť požadovať náhradu škody alebo navrhnúť postih previnilých osôb podľa príslušných zákonov.

§ 47

(1) Darovanie tkanív alebo orgánov smie sa prijať len vtedy, ak možno po posúdení v odbornej komisii dôvodne predpokladať úspešné uskutočnenie výkonu u príjemcu a ak prospech pre príjemcu spoločensky prevažuje nad ujmou darcu.

(2) Darcom sa vydávajú odznaky, podáva po odbere občerstvenie a môže sa im poskytnúť príspevok na zlepšené stravovanie.

Oddiel VII
Súčinnosť socialistických organizácií

§ 48

(1) Štátne a družstevné organizácie (ďalej len „organizácie“) a spoločenské organizácie, najmä Revolučné odborové hnutie, Československý Červený kríž, Československý sväz mládeže a Československý sväz telesnej výchovy sa podieľajú na rozvoji a výkone liečebno-preventívnej starostlivosti. Vzájomná spolupráca týchto organizácií a zdravotníckych orgánov, zariadení i pracovníkov je významným predpokladom úspechov liečebno-preventívnej starostlivosti.

(2) V záujme rozvoja starostlivosti o zdravie ľudu sú organizácie povinné vypracúvať v súčinnosti s odborovými a zdravotníckymi orgánmi plány ozdravných opatrení a dôsledne plniť úlohy, ktoré z nich vyplývajú.

Súčinnosť organizácií pri výkone liečebno-preventívnej starostlivosti

§ 49

(1) Organizácie sú povinné vytvárať podmienky pre to, aby občania mohli účinne využívať liečebno-preventívnu starostlivosť; sú povinné tiež spolupôsobiť pri zabezpečovaní prvej pomoci pri úrazoch a náhlych ochoreniach, ku ktorým došlo na pracovisku alebo pri výkone práce, pri vykonávaní vstupných a ostatných preventívnych prehliadok pracovníkov, pri dispenzárnej starostlivosti a pri školení o ochrane zdravia pri práci a pri poskytovaní prvej pomoci.

(2) Vedúci pracovníci organizácie upozorňujú ošetrujúceho lekára, najmä závodného obvodného lekára, prípadne iné zdravotnícke orgány na všetky okolnosti závažné pre zdravie pracovníkov a pre posudkovú činnosť. Sú tiež povinní oznamovať lekárovi údaje, ktoré potrebuje pre starostlivosť o zdravie pracovníkov. V zvlášť odôvodnených prípadoch si môže organizácia vyžiadať mimoriadnu prehliadku pracovníka.

(3) Organizácia je povinná dbať na to, aby sa návštevy práceschopných pracovníkov u lekára podľa možnosti nevykonávali v pracovnom čase. Ak nemožno návštevu u lekára zariadiť mimo pracovného času, môže organizácia žiadať a potvrdenie času stráveného v zdravotníckom zariadení, a to na osobitnom tlačive vydanom organizáciou.

§ 50

(1) Organizácia spoluzodpovedá za účinné vedenie boja proti chorobnosti spojenej s pracovnou neschopnosťou; zúčastňuje sa na rokovaniach a akciách organizovaných v záujme starostlivosti o zdravie chorých odborovými a zdravotníckymi orgánmi. Organizácia, v ktorej je zriadené závodné zdravotnícke zariadenie, je povinná sústavne zabezpečovať súlad svojej evidencie práceneschopných s evidenciou závodného obvodného lekára.

(2) Začiatok a koniec pracovnej neschopnosti pracovníkov zisťuje organizácia z lekárskych potvrdení. Je povinná dbať na to, aby jej pracovníci tieto potvrdenia včas predkladali, a zabezpečiť bez odkladu ich predloženie odborovým, prípadne družstevným orgánom, ako aj závodnému obvodnému lekárovi, pokiaľ potvrdenie vystavil iný lekár.

(3) Pracovníci organizácie sú povinní zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach týkajúcich sa zdravotného stavu chorých, o ktorých sa dozvedeli v súvislosti s výkonom svojej práce, okrem ak by oznámenie týchto skutočností patrilo do povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru.

Súčinnosť odborových a družstevných orgánov pri výkone liečebno-preventívnej starostlivosti

§ 51

(1) Odborové orgány sa podieľajú najmä na organizácii preventívnych prehliadok pracujúcich a na zabezpečovaní dispenzárnej starostlivosti a zúčastňujú sa na úprave vhodných pracovných podmienok a na zaraďovaní do práce. Spolupracujú aj pri získavaní dobrovoľných, najmä čestných darcov krvi z radov pracujúcich a pri organizačnom zabezpečovaní odberu na pracoviskách.

(2) Odborové orgány upozorňujú tiež zdravotnícke zariadenia na nedostatky v zdravotníckych službách a na okolnosti závažné pre zdravie pracujúcich a posudkovú činnosť. Oznamujú lekárovi údaje, ktoré potrebuje pre starostlivosť o zdravie pracujúcich a pre posudkovú činnosť, a oznamujú mu závažné zistenia zo súdružských návštev chorých; pri týchto návštevách dbajú na upozornenia a pokyny ošetrujúceho lekára. Odborové orgány si môžu vyžiadať mimoriadnu prehliadku pracujúceho, prípadne preskúmanie jeho pracovnej schopnosti; v týchto prípadoch sú účastníkom konania.

(3) Odboroví funkcionári sú povinní zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach týkajúcich sa zdravotného stavu chorých, o ktorých sa dozvedeli v súvislosti s výkonom svojej funkcie, okrem ak by oznámenie týchto skutočností patrilo do povinností vyplývajúcich z funkcie.

§ 52

Ustanovenia § 51 sa vzťahujú primerane i na spoluprácu družstevných orgánov s obvodnými lekármi.

Tretia časť
STAROSTLIVOSŤ O DETI V DOJČENSKÝCH ÚSTAVOCH, DETSKÝCH DOMOVOCH A JASLIACH

Starostlivosť v dojčenských ústavoch

§ 53

(1) Do dojčenského ústavu sa prijímajú deti spravidla do jedného roka, vývoj ktorých je narušený alebo ohrozený zo zdravotných alebo sociálnych dôvodov.

(2) V dojčenskom ústave môže byť v nevyhnutnom prípade umiestnená aj matka, prípadne tehotná žena. Jej pobyt v dojčenskom ústave sa kladie na roveň ústavnému ošetrovaniu.

(3) Pre poskytovanie starostlivosti je príslušný dojčenský ústav, v ktorého územnom obvode pôsobnosti má trvalý pobyt osoba, ktorá má dieťa vo svojej starostlivosti. Zo závažných dôvodov môže byť dieťa prijaté aj v inom dojčenskom ústave.

§ 54

(1) Návrh na prijatie do dojčenského ústavu podávajú zdravotnícke zariadenia.

(2) Výber detí vykonáva, povoláva ich do dojčenského ústavu a z neho ich prepúšťa riaditeľ dojčenského ústavu.

(3) Pobyt dieťaťa v dojčenskom ústave sa prerušuje, ak ochorie dieťa tak, že potrebuje nemocničné liečenie, alebo ak jeho zdravotný stav ohrozuje zdravie ostatných detí alebo by mohol byť ohrozený ďalším zotrvaním v ústave. Ďalej sa pobyt dieťaťa prerušuje, ak bolo zverené do starostlivosti budúcich osvojiteľov.

(4) Dieťa sa prepúšťa z dojčenského ústavu, ak pominuli podmienky alebo dôvody pre jeho umiestnenie, najmä ak dovŕšilo predpísaný vek alebo ak bolo osvojené. Výnimočne možno z vážnych zdravotných dôvodov ponechať dieťa v ústave na prechodný čas i po dovŕšení predpísaného veku; o tom rozhoduje riaditeľ dojčenského ústavu.

(5) O doprave detí sanitnými vozidlami do dojčenských ústavov a späť a o náhrade cestovných nákladov platia ustanovenia druhej časti oddielu V.

§ 55
Starostlivosť v detských domovoch

(1) Do detského domova sa prijímajú deti vo veku od jedného do troch rokov, ktorým nemožno zabezpečiť riadnu starostlivosť v rodinnom prostredí.

(2) Návrh na prijatie dieťaťa do detského domova podávajú spravidla zdravotnícke zariadenia alebo národné výbory.

(3) Prednostne sa do detských domovov prijímajú deti, ktoré náhle zostali bez starostlivosti, a deti umiestňované na základe rozhodnutia súdu. U ostatných detí sa určuje poradie prijímania podľa naliehavosti potreby umiestnenia.

(4) O príslušnosti detského domova, o právomoci riaditeľa domova pri výbere, povolávaní a prepúšťaní detí, o prerušení pobytu dieťaťa v domove a o jeho prepustení z domova platia obdobne ustanovenia § 53 ods. 3 a § 54 ods. 2 až 4.

Starostlivosť v jasliach

§ 56

(1) Do jasieľ sa prijímajú zdravé deti spravidla vo veku od 4 mesiacov do troch rokov, a to na žiadosť osôb, ktoré sa o ne starajú.

(2) Pre prijatie detí sú príslušné územné jasle, v ktorých územnom obvode pôsobnosti má trvalý pobyt osoba, ktorá má dieťa vo svojej starostlivosti. Ak matka pracuje v blízkosti miesta svojho pobytu v závode alebo v jednotnom roľníckom družstve, kde sú zriadené závodné alebo družstevné jasle, sú príslušné predovšetkým tieto jasle. Prijatie do iných jasieľ je prípustné zo závažných dôvodov so súhlasom národného výboru.

§ 57

(1) Deti sa prijímajú do jasieľ na podklade poradníka určeného národným výborom. Do závodných jasieľ sa prijímajú deti pracovníkov závodu na podklade poradníka určeného závodným výborom Revolučného odborového hnutia, na prijatie ostatných detí treba súhlas tohto výboru. Ak sa o dieťa stará osoba, ktorá nie je zamestnaná, môže byť dieťa prijaté do jasieľ len so súhlasom národného výboru.

(2) Starostlivosť o dieťa v jasliach sa prerušuje pri jeho ochorení.

(3) Dieťa sa prepúšťa z jasieľ, ak

a) jeho zdravotný stav ohrozuje zdravie ostatných detí alebo by mohol byť ohrozený ďalším zotrvaním v jasliach,

b) osoba, ktorá má dieťa v starostlivosti, sústavne napriek opakovanému dohováraniu neplní svoje povinnosti, najmä porušuje domáci poriadok jasieľ,

c) odpadnú podmienky alebo dôvody jeho umiestnenia.

Ak osoba, ktorá sa stará o dieťa, hodlá ho vziať zo starostlivosti jasieľ, musí toto rozhodnutie aspoň 3 dni vopred oznámiť vedúcej jasieľ.

Štvrtá časť
SPOLOČNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA*)

Oddiel I
Príplatky a úhrady

§ 58

(1) Pri poskytovaní liečebno-preventívnej starostlivosti sa výnimočne podľa ďalších ustanovení tejto vyhlášky platia príplatky za niektoré protetické práce v starostlivosti o chrup, za ortopedickú obuv, za starostlivosť o deti v dojčenských ústavoch, detských domovoch a jasliach a za starostlivosť v závodnom nočnom sanatóriu.

(2) Podľa osobitných predpisov sa platia príplatky, prípadne úhrady za umelé prerušenie tehotnosti, za kúpeľnú starostlivosť, za ošetrovanie v protialkoholickej záchytnej stanici, za kozmetické služby, pokiaľ sa neposkytujú z liečebno-preventívnych dôvodov alebo nejde o úkony nevyhnutné v záujme výkonu povolania alebo v záujme vývoja dieťaťa, a prípadne výnimočne za niektoré zdravotnícke služby, ktoré nie sú nevyhnutné (§ 11 ods. 3 zákona).

§ 59

(1) V starostlivosti o chrup sa platia príplatky za korunky, mostíky, fixačné dlahy a iné pevné zubné protézy a za ich opravy. Príplatky sa neplatia, ak ide o pevné zubné protézy, ktoré sú

a) poskytované maloletým alebo ženám v čase tehotnosti a v čase do 6 mesiacov po pôrode,

b) nevyhnutné na zachovanie pracovnej výkonnosti,

c) poskytované ako náhrada za zuby stratené pri pracovnom úraze chorobe z povolania alebo iných škodlivých vplyvoch pracovného prostredia,

d) poskytované ako náhrada za predné zuby osobám mladším ako 30 rokov.

(2) Snímacie zubné protézy v bežnom vyhotovení a snímacie zubné protézy v náročnejšom vyhotovení, ak také vyhotovenie je nevyhnutné z lekárskeho hľadiska, sa poskytujú bez príplatku, pokiaľ Ministerstvo zdravotníctva neustanoví inak. Ani za opravy snímacích zubných protéz alebo ich nové zhotovenie sa neplatia príplatky, ak chorý preukáže, že k poškodeniu, zničeniu alebo k strate protézy došlo bez jeho zavinenia alebo ak protéza sa stala nespôsobilou na ďalšie používanie pre anatomické zmeny alebo inú zmenu zdravotného stavu chorého.

(3) Chorý je povinný dodať alebo uhradiť potrebné drahé kovy a náklady spojené s afináciou, zlatením alebo iným pokovovaním; Ministerstvo zdravotníctva môže ustanoviť výnimky z tejto povinnosti.

§ 60

Za ortopedickú obuv sa platia príplatky až do výšky 70% obstarávacej ceny obuvi. Ortopedická obuv sa poskytuje bezplatne vojenským a vojnovým poškodencom, osobám, u ktorých potreba ortopedickej obuvi vznikla ako následok zranenia v boji za oslobodenie Československa, a deťom a mladistvým, ktorým sa poskytuje starostlivosť v ústavoch pre telesne alebo duševne chybnú mládež.

§ 61

(1) Príplatok za starostlivosť o dieťa v dojčenskom ústave sa platí v prípadoch, v ktorých dieťa je v ústave z iných než zdravotných dôvodov; platí sa podľa sadzieb ustanovených pre príplatky na zaopatrenie detí v detských domovoch.

(2) Na zaopatrenie detí v detských domovoch a v jasliach sa platia príplatky odstupňované spravidla podľa príjmu rodičov alebo iných povinných osôb a podľa počtu detí v rodine.

§ 62

Za starostlivosť v závodnom nočnom sanatóriu sa platí príplatok na stravovanie znížený o príspevky z prostriedkov závodu a nemocenského poistenia.

§ 63

Poukazy na kúpeľnú starostlivosť, pokiaľ sa neposkytuje podľa § 18 alebo § 19, si môžu zakúpiť občania z vlastných prostriedkov alebo sa im môžu tieto poukazy úplne alebo čiastočne uhradiť z fondu kultúrnych a sociálnych potrieb, prípadne z iných na to určených fondov.

§ 64

Jednotlivé výkony liečebno-preventívnej starostlivosti, za ktoré sa vyberajú príplatky alebo úhrady, a výšku i spôsob vyberania a platenia príplatkov a úhrad ustanoví v smerniciach (sadzobníkoch) Ministerstvo zdravotníctva po dohode s Ministerstvom financií.

§ 65

(1) Príplatok je povinný zaplatiť ten, komu sa starostlivosť poskytla, prípadne osoby, ktoré majú voči nemu vyživovaciu povinnosť.

(2) Príplatok vyberie zdravotnícke zariadenie spravidla priamo. Pred poskytnutím starostlivosti môže zdravotnícke zariadenie žiadať zloženie primeraného preddavku. Ak povinná osoba ani na písomnú výzvu príplatok nezaplatí, vydá vedúci zdravotníckeho zariadenia (ústavu národného zdravia), ktoré starostlivosť poskytlo, platobný výmer, ktorým sa určuje jej povinnosť na zaplatenie príplatku v určenej výške do 15 dní, uvedie dôvod tejto povinnosti a dá poučenie o možnosti opravného prostriedku.

(3) Pokiaľ sa v konaní pred vydaním platobného výmeru alebo neskôr zistí, že povinná osoba nemôže znášať príplatok bez ohrozenia vlastnej výživy alebo výživy osôb, voči ktorým má vyživovaciu povinnosť, vydá vedúci zdravotníckeho zariadenia (ústavu národného zdravia) platobný výmer proti ďalšej povinnej osobe, a ak by z tohto istého dôvodu nemohla znášať príplatok žiadna z povinných osôb, rozhodne o prevzatí príplatku na účet štátu.

(4) Ak povinná osoba písomne uzná svoj záväzok alebo ak je rozhodnutie vykonateľné, môže vedúci zdravotníckeho zariadenia povoliť primerané splátky.

(5) Vykonateľný platobný výmer o príplatku a výkazy nedoplatkov zostavené na základe vykonateľných platobných výmerov sa vymáhajú výkonom rozhodnutia v správnom konaní; pritom majú poradie pohľadávok štátu na daniach a poplatkoch.

(6) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov o príplatku platia obdobne o úhrade a o náhrade za ošetrovanie v protialkoholickej záchytnej stanici.

Oddiel II
Liečenie cudzincov

§ 66

(1) Pokiaľ cudzí štátni príslušníci pracujú v Československej socialistickej republike v pracovnom pomere alebo ako členovia družstva alebo požívajú dôchodok československého sociálneho zabezpečenia a majú pobyt v Československej socialistickej republike, poskytuje sa im a členom ich rodín liečebno-preventívna starostlivosť za rovnakých podmienok ako československým občanom; kúpeľná starostlivosť sa však im môže za týchto podmienok poskytnúť, len ak majú na území Československej socialistickej republiky trvalý pobyt.

(2) Nárok podľa odseku 1 nepatrí cudzím štátnym príslušníkom a členom ich rodín, ak cudzí štátny príslušníci pracujú v Československej socialistickej republike len prechodne, a to pre zamestnávateľov, ktorí nemajú v Československej socialistickej republike bydlisko alebo závod, alebo sú činní v Československej socialistickej republike pre zamestnávateľov, ktorí požívajú diplomatické výsady a imunity.

(3) Všetkým cudzím štátnym príslušníkom sa poskytuje bezplatne v nevyhnutnom rozsahu prvé ambulantné ošetrenie pri prvej pomoci pri úrazoch a náhlych príhodách, keď liečebný zákrok je nevyhnutný a neodkladný, a nevyhnutné liečenie pri povinne hlásených prenosných chorobách s výnimkou tuberkulózy a pohlavných chorôb; táto výnimka však neplatí pre liečenie pohlavných chorôb lodníkov, pokiaľ majú nárok na bezplatné liečenie týchto chorôb podľa medzištátnych dohovorov. Zahraničným študentom z rozvojových krajín sa poskytuje liečebno-preventívna starostlivosť za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako československým študentom. Okrem týchto prípadov sa cudzím štátnym príslušníkom poskytuje liečebno-preventívna starostlivosť bezplatne aj na základe medzištátnych dohovorov alebo podľa zásady vzájomnosti.

(4) Inak sa cudzím štátnym príslušníkom poskytuje liečebno-preventívna starostlivosť za úhradu podľa sadzobníka a za podmienok ustanovených Ministerstvom zdravotníctva.

(5) V zvlášť odôvodnených prípadoch môže sa poskytnúť bezplatná liečebno-preventívna starostlivosť cudzím štátnym príslušníkom, ktorí podľa tejto vyhlášky na ňu nemajú nárok, na základe rozhodnutia národného výboru, prípadne ak ide o starostlivosť poskytovanú v ústredne riadených zdravotníckych zariadeniach na základe rozhodnutia Ministerstva zdravotníctva.

(6) Predchádzajúce ustanovenia o cudzích štátnych príslušníkoch platia obdobne pre osoby bez štátnej príslušnosti.

Oddiel III
Liečenie v cudzine

§ 67

(1) Potrebná liečebno-preventívna starostlivosť sa poskytuje chorým v tuzemsku. Len v celkom výnimočných a odôvodnených prípadoch môže Ministerstvo zdravotníctva alebo z jeho poverenia krajský národný výbor vyslať chorého na liečenie do cudziny na účet štátu, ak nemožno mu poskytnúť nevyhnutné liečenie v Československej socialistickej republike.

(2) Ak si chorý dojednal liečenie v cudzine súkromne alebo ak bolo povolené na jeho vlastný účet, neuhrádza štát náklady s tým spojené, ani na ne neprispieva.

§ 68

Náklady nevyhnutného liečenia, ktoré vznikli pri pobyte v cudzine a náhrada ktorých sa poskytuje podľa § 29 zákona, vypláca okresný ústav národného zdravia príslušný podľa miesta trvalého pobytu. Ministerstvo zdravotníctva však môže poveriť vybavovaním a vyplácaním týchto náhrad aj iný ústav národného zdravia; môže tiež ustanoviť bližšie podrobnosti pre ich poskytovanie.

Oddiel IV
Starostlivosť o príslušníkov ozbrojených síl a bezpečnostných sborov a o železničných zamestnancov

§ 69

(1) Poskytovanie liečebno-preventívnej starostlivosti príslušníkom ozbrojených síl a bezpečnostných sborov sa spravuje osobitnými predpismi.

(2) Zdravotnícke zariadenia spravované národnými výbormi sa zúčastňujú na starostlivosti o príslušníkov ozbrojených síl a bezpečnostných sborov i o členov ich rodín a na výkone posudkovej činnosti v rozsahu určenom dohodou príslušných ministerstiev. Touto dohodou sa tiež určia podmienky, za ktorých možno v zdravotníckych zariadeniach ozbrojených síl poskytnúť liečebno-preventívnu starostlivosť iným osobám než príslušníkom ozbrojených síl.

§ 70

Železničným zamestnancom poskytujú liečebno-preventívnu starostlivosť zariadenia železničného zdravotníctva podľa predpisov vydaných Ministerstvom dopravy po dohode s Ministerstvom zdravotníctva. Pokiaľ tieto zariadenia nemôžu poskytnúť železničným zamestnancom potrebnú starostlivosť, poskytujú im ju zdravotnícke zariadenia riadené národnými výbormi.

Oddiel V
Záverečné ustanovenia

§ 71

(1) Zdravotnícke zariadenia sú povinné oboznámiť verejnosť s obsahom tejto vyhlášky a umožniť občanom podľa potreby do nej nahliadnuť.

(2) Pracovníci zdravotníckych zariadení sú tiež povinní poskytnúť občanom požadované informácie o možnosti opravných prostriedkov podľa § 77 zákona proti rozhodnutiam a opatreniam pri výkone zdravotníckych služieb.

§ 72

Ministerstvo zdravotníctva podrobne upraví poskytovanie liečebno-preventívnej starostlivosti vrátane posudkovej činnosti smernicami vydanými po dohode s Ústrednou radou odborov, Štátnym úradom sociálneho zabezpečenia a Ústredným sväzom výrobných družstiev. Pritom môže tiež ustanoviť, kedy možno i mimo prípadov uvedených v § 4 ods. 4, § 9 ods. 4 a § 13 ods. 3 vyžadovať zdravotnícke služby v iných zdravotníckych zariadeniach, než ktoré sú príslušné podľa predchádzajúcich ustanovení.

§ 73

Zrušujú sa:

1. vyhláška č. 29/1950 Ú. l. (č. 33/1950 Ú. v.), ktorou sa ustanovujú druhy zdravotníckych potrieb vydávaných v lekárňach,
2. vyhláška č. 241/1950 Ú. l. (č. 241/1950 Ú. v.) o liečivách vydávaných mimo lekárne,
3. vyhláška č. 457/1950 Ú. l. (č. 434/1950 Ú. v.) o príprave a výdaji liečiv lekármi a veterinármi,
4. vyhláška č. 264/1951 Ú. l. (č. 284/1951 Ú. v.) o výkupe, úprave a spracovaní liečivých rastlín,
5. vyhláška č. 82/1952 Ú. l. (č. 111/1952 Ú. v.) o pohotovostnej lekárskej službe,
6. vyhláška č. 153/1952 Ú. l. (č. 191/1952 Ú. v.) o náhradách za osobnú a vecnú pomoc na splnenie naliehavých úloh preventívnej a liečebnej starostlivosti,
7. vyhláška č. 205/1953 Ú. l. (č. 244/1953 Ú. v.) o povinnom hlásení zhubných nádorov,
8. vyhláška č. 120/1955 Ú. l. (Ú. v.) o československom liekopise,
9. vyhláška č. 164/1958 Ú. l. (Ú. v.), ktorou sa určujú rozsah a podmienky poskytovania preventívnej a liečebnej starostlivosti (liečebný poriadok), v znení vyhlášok č. 242/1959 Ú. l. (Ú. v.) a č. 44/1962 Zb.,
10. vyhláška č. 104/1959 Ú. l. (Ú. v.) o úhradách za preventívnu a liečebnú starostlivosť poskytovanú štátom osobám, ktoré nemajú nárok na bezplatnú starostlivosť.

§ 74

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. júlom 1966.

Minister:

Plojhar v. r.

*) O správnom poplatku za vydanie lekárskeho potvrdenia platia osobitné predpisy.

*) Vyhláška č. 76/1957 Ú. l. (Ú. v.) o prechode z pracovnej neschopnosti do invalidity (čiastočnej invalidity).

**) O manipulačnom poplatku za vystavenie lekárskeho predpisu platia osobitné predpisy.

*) Pôsobnosť orgánov Slovenskej národnej rady pri plnení úloh vyplývajúcich z tejto vyhlášky určí zákon Slovenskej národnej rady vydaný podľa § 73 zákona č. 20/1966 Zb.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.